

109355

Krigen i Valdres 1

Da seks sivile ble skutt

*Apr
4/1 - 95*

Av oblt. (og deltager) Anton
Olstad, Hamar

Beretningen i Aftenposten (i Kort sagt 18.12.) trenger en tilføyelse: En håndskrevet plakate ble plassert ved de drepte i veigrøften: Slik straffer vi norske sivile som skyter på oss uten uniform!

Tross den amatørmessige improviserte motstanden hadde tyskerne hatt det vanskelig i snøen. De skulle frem, fort frem, i full fart hele tiden. Militært vurdert var deres prestasjoner imponerende. Men de var blitt stanset i Bagn. De var blitt utsatt for sterke, elektrisk avfyrte sprengstoffladninger ved Hasvoldseter. Selv med et Fieseler Storch rekognoseringsfly over området hadde de problemer med å finne ut hvordan nordmennene var gruppert. Det ble beskutt og truffet.

De norske fangene som ble ført ned på hovedveien, møtte rasende tyskere; de ble kalt Gesindel, og skulle skytes. De var blitt avskåret ved Haug.

Det som hendte i Hunnsdalen, er nærmere beskrevet i Edvard Bjørge «Gjøvik i krig», og skal ikke gjentas her. Skytingen av de seks sivile må fra tysk side ha hatt to hensikter: Stanse mulig franktirørvirksomhet – under den tyske fremrykningen i Belgia i den første verdenskrig lå skutte franktirører som et blodspor etter dem – og å skremme.

Når man ser tilbake på det sterkt improviserte felttoget, ledet av general Ruge i tillit til britenes løfte om å komme til hjelp «straks og med stor styrke», står det for en i nøktern vurdering etterpå at det var halsløs og ansvarsløs gjerning. Prøve å sette opp avdelinger, raske sammen personell og våpen og utstyr under befal som var nesten like lite krigsuddannet som de menige.

Men det reddet regjeringen, og ifølge 8.mai-feiringen «reddet det vår nasjonale ære».

Det første som skulle skjedd etter 8. mai 1945, burde vært å stille regjeringen for riksrett for ikke å ha skjønt hva som foregikk på ettervinteren 1939-40. Og for ikke å ha mobilisert mens det ennå var tid. En lærepenge for å unngå et nytt 9. april.

Da hadde man kanskje unngått den katastrofale nedbyggingen Forsvaret nå gjennomgår.